

ABO Wind Oy
Itämerentori 2, 11. kerros
00180 Helsinki

Tornimäen tuulivoimahanke, Padasjoki

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

ABO Wind Oy on toimittanut 30.5.2022 yhteysviranomaisena toimivalle Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelma).

1 HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi ja sijainti

Tornimäen tuulivoimahanke, Padasjoki

Hankkeesta vastaava

ABO Wind Oy, yhteyshenkilönä Kalle Greis.

Konsulttina ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimisessa on toiminut FCG Finnish Consulting Group Oy, yhteyshenkilönään Kylli Eensalu.

Hankkeen kuvaus

ABO Wind Oy suunnittelee kuuden tuulivoimalan tuulivoimahankkeen rakentamista Padasjoen kuntaan Tornimäen alueelle. Hankealue sijaitsee noin neljän kilometrin etäisyydellä Padasjoen kunnan keskustaajamasta ja noin kuuden kilometrin etäisyydellä Auttoisten kylästä. Matkaa Asikkalan kunnanrajalle on noin viisi kilometriä.

Noin 830 ha laajuiselle hankealueelle suunnitellaan enintään kuuden tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä, yksikköteho noin 6–10 MW ja tuulivoimapuiston kokonaisteho noin 36–60 MW. Hankkeen sähkönsiirtoa varten alueelle

rakennetaan sähköasema ja liityntä tullaan toteuttamaan alueella sijaitsevaan Elenia Oy:n 110 kV voimajohtoon.

Tarkasteltavat hankevaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään kuusi uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hankevastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiohjelman, jonka tarkoituksena on mm. esittää tiedot laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä sekä hankkeen aikataulusta. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa huomioidaan ohjelman kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmän. Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin.

Tornimäen tuulivoimahankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ELY-keskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) nojalla tekemän päätöksen perusteella (HAMELY/1413/2021).

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

YVA-menettelyn kanssa ei ole samanaikaisesti meneillään muita menettelyjä. Hankkeesta vastaava on tehnyt kaavoitusaloitteen Padasjoen kunnalle tuulivoimahankkeen mahdollistavan osayleiskaavan laatimisesta,

ja Padasjoen kunnanhallitus on hyväksynyt kaavoitusaloitteen 7.12.2021. Kaava-aloitteen käsittelystä on valitettu hallinto-oikeuteen.

Yhteysviranomaisen järjesti ennakkoneuvottelun 4.4.2022 edistämään hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Hämeen ELY-keskuksen, hankkeesta vastaavan ABO Wind Oy:n ja YVA-konsultin Finnish Consulting Group Oy:n lisäksi Padasjoen kunta, Päijät-Hämeen liitto ja Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo.

2 ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 9.6.-31.7.2022. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/hame ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA

Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin Padasjoen ja Asikkalan kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Seutunelosissa (Päijät-Häme) ja Padasjoen sanomissa 8.6.22 ja 9.6.2022 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla. Arviointiohjelman tulosteeseen oli mahdollista tutustua kuulemisaikana Padasjoen Kuntalassa, Padasjoen kirjastossa, Asikkalan kunnanvirastolla, Padasjoen teknisellä virastolla ja Asikkalan kirjastossa.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 20.6.2022 kello 17.30–19.30 Padasjoen Kullasvuoren koululla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 28 henkilöä ja etäyhteydellä 15 kuulijaa.

3 ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 28 lausuntoa ja 32 mielipidettä, joissa osassa oli useita allekirjoittajia. Lausunnot ja kannanotot toimitettiin tiedoksi hankkeesta vastaavalle.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys palautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA

Yhteenveto lausunnoista

Padasjoen kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Padasjoen ympäristönsuojeluviranomainen pyytää ELY-keskusta ottamaan huomioon saadut palautteet ja lausunnot eri viranomaistahoilta. Arviointiohjelman valmistelijalle on toimitettu tieto kalasääsken pesästä. Havainnekuvien osalta toivotaan monipuolisia kuvia eri suunnista.

Terveydensuojeluviranomainen, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä toteaa, että terveydensuojelun kannalta on tärkeää, että ihmisten elinoloihin liittyvät vaikutukset sisältäen mahdolliset vaikutukset ihmisten terveysteen ja viihtyvyyteen tuodaan selkeästi esille arviointiselostuksessa. Arviointi tulisi tehdä suurinta haittaa aiheuttavan voimalatyypin ja vaihtoehdon mukaan.

Tuulivoimamelun osalta lähtökohtana on, että ulkomelutason ohjearvoja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaiset ohjearvot täyttyvät. Terveyshaittojen syntymisen kannalta ratkaisevaa on melutaso sisällä yöaikaan. Sisämelun osalta toimenpiderajoista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa asunnon ja muiden oleskelutilojen terveydellisistä vaatimuksista (545/2015) ja myös näiden ohjearvojen tulee täytyä. Kohdekohtaisessa arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että loma-asuntojen ääneneristävyys voi olla melko heikko verrattuna vakituisiin asuinrakennuksiin. Kohdekohtaiseen arviointiin tulee ottaa mukaan myös Pappilan ja Maakesken ranta-asemakaavassa osoitetut rakennuspaikat, vaikka ne eivät olisi vielä toteutuneetkaan.

Melun osalta tulee huomioida myös, että terveys- ja viihtyvyyshaitan arvioinnissa merkityksellistä on kokonaismelutaso häiriintyvässä kohteessa. Kohdekohtaisessa arvioinnissa tulee huomioida myös muut mahdolliset melulähteet ja arvioida melun kokonaismäärää.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön Palotarus-leirikeskus sijaitsee Iso-Tarusjärven rannalla osoitteessa Kelkutteentie 147. Taholla tulisi olla vähintäänkin mahdollisuus vastata suunniteltuun asukaskyselyyn, ellei siltä pyydetä lausuntoa arviointiohjelmasta.

Arviointiselostuksessa on suositeltavaa esittää mitä haittaa rakentamistöistä arvioidaan olevan pohjavedelle ja miten näitä vaikutuksia voidaan ehkäistä tai hallita.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö toteaa, että terveyshaittojen välttämiseksi lähtökohtana on, että tuulivoimaloiden

ulkomelutason ohjearvoja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) ohjearvot täyttyvät.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa asunnon ja muiden oleskelutilojen terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) on annettu sisämelua koskevat toimenpiderajat, joiden tulee myös täytyä.

Ulkomelutasojen ohjearvojen täytyminen ei välttämättä takaa sisämelun toimenpiderajojen täyttymistä esimerkiksi rakennuksissa, joiden ääneneristävyys on heikko tai tuulivoimalan melu sisältää pienitaajuisia ääntä. Tuulivoimaloiden ja melulle alttiiden kohteiden välistä etäisyyttä mitoitettaessa tulee siten tarvittaessa arvioinnissa huomioida myös sisämelun toimenpiderajojen täytyminen.

Arviointiselostuksessa on tarpeellista tuoda esille lähimmät etäisyydet myös muihin helposti häiriintyviin kohteisiin kuten sairaaloihin, hoitokoteihin, päiväkodeihin, kouluihin ja muihin vastaaviin. Lisäksi arvioinnissa tulee huomioida vaikutukset ja mahdolliset rajoitukset ranta-asemakaavoitettujen loma-asuntojen rakennuspaikkojen, kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alueiden käyttöön.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos toteaa, että palo- ja henkilöturvallisuuden osalta yli 1 MW tuulivoimaloille tulee olla 600 metrin turvaetäisyys asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä.

Tuulivoimahankkeessa tulee huomioida pelastustoimen mahdollisuudet onnettomuus- ja vaaratilanteissa. Liikennejärjestelyiden ja alueelle rakennettavan tiestön osalta tulee huomioida kohteen saavutettavuus pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla. Voimaloille johtavat tiet tulee olla nimettyjä ja teiden nimet opastettuja kyltein. Teiden voidaan katsoa toimivan Pelastuslain mukaisina pelastusteinä. Voimalaitokset tulee olla merkittyinä.

Tuulivoimaloihin on mahdollista kertyä jäätä etenkin voimalan ollessa pysähtyneenä ja myös tavanomaisen käytön aikana jäätävissä olosuhteissa. Hankkeessa tulisi laatia tuulivoimaloiden jäävaaraselvitys.

Mikäli alueella varastoidaan ja käsitellään vaarallisia kemikaaleja (esim. muuntoasemalla), tulee ottaa huomioon sammutusvesien hallinta pohjavesialueella.

Päijät-Hämeen liitto toteaa, että voimassa olevaa maakuntakaavaa koskevat tiedot on YVA-ohjelmassa esitetty asianmukaisesti. Sen sijaan Päijät-Hämeen liiton toimeksiannosta tällä hetkellä tekeillä olevan koko maakunnan kattavan tuulivoimaselvityksen osalta arviointityö on vielä kesken, eikä liitto pidä asianmukaisena, että keskeneräisen työn johtopäätöksiä kuvataan YVA-ohjelmassa ennen arviointien valmistumista.

YVA-ohjelmassa esitettyä suunnitelmaa hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista Päijät-Hämeen liitto pitää pääpiirteissään riittävän kattavana. Maakuntakaavassakin osoitetut maisema-alueet tulevat arvioinnissa huomioitaviksi. Päijät-Hämeen liitto esittää maisema-arvioinnin havainnollistamista YVA-selostusvaiheessa riittävällä määrällä valokuvia.

Museovirasto toteaa, että Museolain uudistumisen myötä kulttuuriympäristön suojelua koskevat viranomaisasiat siirtyivät alueellisille vastuumuseoille ja Päijät-Hämeessä vastuumuseona toimii Lahden kaupunginmuseo.

Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa, että suunnittelualueelta ei ole ajantasaista tietoa muinaisjäänköhteistä ja hankkeeseen on sisällytetty muinaisjäänkösten selvitystyö. Inventoinnin tulokset tulee ottaa huomioon hankkeessa ja inventointiraportti on toimitettava museolle.

Vaikutukset maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin on tunnistettu hankkeen keskeisinä arvioitavina ympäristövaikutuksina. Hankealueen ympäristöön sijoittuu useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman alueita. Hankealue sijoittuu osittain Pallitta-Tyllänmäen maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014). YVA-ohjelmassa on kuvattu maisemallisten vaikutusten arviointimenetelmiä ja todettu, että myös rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin maisemakuvallisia, koska hanke ei aiheuta välittömiä muutoksia arvokkaiden kohteiden rakenteisiin. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta kuitenkin arvioidaan, vaikuttaako maisemakuvan muutos kulttuuriympäristön suojeluperusteena olevaan arvoon tai kohteen luonteeseen. Myös paikallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia ja arvokkaita pihapiirejä tai tärkeitä rakennuskokonaisuuksia selvitetään tarkemmin YVA-selostusvaiheessa. Hankkeen yhteydessä laaditaan näkymäalueanalyysi, joka antaa yleiskuvan siitä, mille alueille ja sektoreille voimat tulisivat näkymään. Maisemavaikutuksia havainnollistetaan muun muassa havainnekuvien avulla. Alueellinen vastuumuseo muistuttaa, että kulttuurimaisemat ovat myös mielenmaisemia, joihin ihminen on kiintynyt ja kiinnittynyt. Siksi tärkeää on myös analysoida niitä sosiaalisia vaikutuksia, miten kuvattu muutos omassa ympäristössä koetaan, maisema-analyysien ja asukaskyselyiden ja muun paikallisilta saatavan palautteen pohjalta.

Asikkalan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että ympäristölautakunnalla ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Hämeen liitto toteaa, ettei sillä ole tässä vaiheessa erityistä lausuttavaa.

Kanta-Hämeen pelastuslaitos toteaa, että tuulivoimaloiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida Finanssialan turvallisuusohje (2017) ”Tuulivoimaloiden vahingontorjunta”.

Hämeenlinnan kaupungilla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Hämeenlinnan kaupungin museo/Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa, että Hämeen liiton (2019) Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt –raportti tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa. Evon metsäopiston ja valtionpuiston alueeseen sisältyy lukuisia vanhoja kruununtorppia ja metsänvartijatiloja, jotka sijaitsevat aluerajauksen ulkopuolella.

Hämeen ympäristökeskuksen rakennusinventoinnin (Hämeen ympäristökeskuksen moniste 44/2002) kohteista muun muassa Evon kalastuskoeasema, Ruuhijärven kämpä, Rieskan kämpä sekä entiset Evon kruununpuiston metsänvartijatilat Valkjärvi, Syrjä ja Mustajärvi sijaitsevat 7-20 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue edellyttää, että jatkossa tulee arvioida kattavasti, millaiset liikenteelliset vaikutukset hankkeella on lähialueiden tieverkkoon sekä asutusalueisiin. Arvioinnissa tulee huomioida erityisesti liikenteen suuntautuminen ja liikennemäärien muutokset nykytilanteeseen, valtatie 24 ja kantatie 54 alueella. Erityisesti erikoiskuljetusten reitit maantieverkolla tulee olla huomioituna sekä käytettävien liittymien toimivuus tulee olla turvallinen myös raskaan liikenteen lisääntyessä. Lisäksi tulee arvioida, kuinka nykyisen tieverkon kunto, kantavuus ja kunnossapito vastaavat lisääntyvän raskaan liikenteen tarpeita.

Tuulivoimaloiden rakennusaikaiset kuljetukset koettelevat sekä maanteiden että muun tieverkon rakenteiden kantavuutta. Tämä tulee ottaa huomioon kuljetusyhteyksiä suunniteltaessa.

Väylävirasto toteaa, että liikennevaikutusten arviointi julkisille teille on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijoittamisessa tulee huomioida Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (8/2012). Tuulivoimaloiden osien ja varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen on kiinnitettävä riittävän ajoissa huomiota. Kuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan Pirkanmaan ELY-keskukselta. Maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai parantamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Asian osalta tulee olla yhteydessä Uudenmaan ELY-keskukseen. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa.

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että kalatalousviranomaisella ei ole lausuttavaa.

1. Logistiikkarykmentti toteaa, että vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan Puolustusvoimien Pääesikunnan operatiivisen osaston tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä annetun lausunnon perusteella. Toteutettavien tuulivoimaloiden koko, määrä tai sijoittelu ei saa poiketa (tietyin kriteerein) Pääesikunnan lausunnossa hyväksytystä tuulivoimahankkeen ratkaisusta.

Ilmatieteenlaitoksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Finavia toteaa, että YVA-ohjelmassa on todettu, että tuulivoimalalle tarvitaan lentoestelupa, jos ne sijoittuvat lentoasemien tai lentopaikkojen esterajoituspintojen alueelle. Ilmailulain (864/2014) mukaan lentoesteluvan hakutarve voi määriytyä myös esteen korkeuden ja etäisyyden lentoasemasta perusteella. Hankealue sijaitsee noin 60 km etäisyydellä lähimmästä lentoasemasta (Halli). Koska kohde sijaitsee yli 45 km etäisyydellä lentoasemasta, lentoestelupa tarvitaan maan- tai vedenpinnasta katsoen yli 60 m korkeuteen ulottuville esteille.

Metsäkeskus toteaa, että hanke toteutuessaan kohdistuu voimassa olevassa maakuntakaavassa metsätalouden harjoittamiseen varatulle maa-alueelle (M). Arviointiohjelmassa ei ole osoitettu, että hankehenkilöstön joukossa olisi metsätalouden osaamista, vaikka vaikutukset metsätalouteen tulisi arvioida.

Rakentaminen muuttaa maankäyttöä 1,5-2,0 ha rakennettavaa tuulivoimalayksikköä kohden. Uudisrakennettavan ja levennettävän metsätiestön alle jäävän metsän pinta-alaa ei ole arvioitu, eikä sen hiilinieluvaikutusta, joten suunnitelmassa esitetty pinta-ala-arvio on liian pieni. Maankäyttömuodon muuttuessa metsän hiilinielumenetyksen vaikutus on lähes lopullinen.

Tiekuntien osallistaminen, tien käyttöön liittyvät erillissopimukset ja teiden käyttöön ja leventämiseen liittyvät toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa alueen kaikkien maanomistajien kanssa. Tässä pitää myös toteuttaa metsätalouteen liittyviä tarpeita.

Luontoselvitysten osalta olennaista huolehtia rakentamisen aikaisista suojaustoimista ja huomioida ne selvitykset, jotka kohdistuvat lähinnä maankäyttömuodon vaikutusalueelle.

Luonnonvarakeskus toteaa, että Riistakolmiot.fi -sivustolta on saatavissa myös informaatiota seudun riistalajistosta. Muuttolintujen lisäksi alueelle sijoittuvien kosteikkojen vesilinnut saattavat olla törmäyksille alttiita. On syytä huomioida, että pienilläkin vesistöillä voi olla huomattavat vesilintutiheydet ja -arvot. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset

kannanvaihtelut. Laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Soidinpaikkaselvityksen tulokset tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Hankealue ei sijoitu suurpetojen tunnetuille reviereille, mutta sen läheisyydestä on tehty havaintoja suurpedoista (ilves, karhu ja susi). Hankealueen saukot voidaan kartoittaa kulkemalla alueen vesistöjen rannat kauttaaltaan läpi. Tulevan vaikutusten arvioinnin tulee perustua tieteelliseen kirjallisuuteen ja tutkimustietoon.

Traficom toteaa, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin, TV-vastaanottoon ja matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaalin laatuun. On suositeltavaa, että hankkeesta vastaava on yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin noin 30 kilometrin etäisyydellä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulee informoida tuulivoimahankkeesta.

Digita esittää, että hankevastaavan on esitettävä kaavoitusvaiheessa, viimeistään rakennuslupien myöntämisen vaiheessa, suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä.

Tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Telia Finland Oy:llä ei ole hankkeesta huomautettavaa. Jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Elisa Oyj toteaa, että ei ole hanketta vastaan, mutta pyytää huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Fingrid Oyj:llä ei ole kommentoitavaa arviointiohjelmasta.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleistä hankkeesta

Useissa mielipiteissä haastetaan hankkeen sijoittuminen suunnitellulle alueelle. Todetaan, että tuulivoimaa ei tule rakentaa näin lähelle asutusta,

2.9.2022

kulttuurimaisemia ja kansallispuistoja. Tuulivoimalat tulisi sijoittaa merelle tai meren äärelle, sekä jo rakennetuille alueille, kuten moottoriteiden varsille.

Suunnitellun sijoitusalueen todetaan olevan ahdas ja huolenaiheiksi nousevat erityisesti ympäristöön kohdistuvat melu-, välke- ja maisemavaikutukset.

Hankkeen suunniteltu sijoituspaikka ja koko haastetaan myös kestävän kehityksen näkökulmasta: Suuremmat laitokset tulisi sijoittaa sellaisille alueille, joissa niiden luontoon kohdistuvat, maisemalliset ja taloudelliset haitat ovat mahdollisimman pieniä ja tuotto vastaavasti huomattavasti haittoja suurempaa.

Joissakin mielipiteissä kritisoidaan sitä, että tuulivoimalla ei saada parannettua sähkön huoltovarmuutta, koska sitä ei voi varastoida. Tätä tulisi tarkastella YVA-selostuksessa.

Yleistä YVA-menettelystä ja tarkasteltavista hankevaihtoehtoista

Joissakin mielipiteissä suhtaudutaan kriittisesti YVA-menettelyn tarkoitukseen ja koetaan, että vaikuttamisen mahdollisuudet ovat hyvin näennäiset. Koetaan, että hanketta on viety eteenpäin salaillen.

YVA-ohjelmaa esitetään täydennettävän hankevaihtoehdolla, jossa pohjoisin kuudes voimalapaikka on poistettu ja vertaillaan vain viiden voimalan toteuttamista nykysijainneissaan. Arviointiohjelman todetaan olevan nykymuodossaan liian suppea, eikä se anna todenmukaista kuvaa hankkeen vaikutuksista Särsjärven eteläpuolella sijaitsevien kiinteistöjen osalle nykyisellä hankevaihtoehtotarkastelulla.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Joissakin mielipiteissä huomautetaan, että arviointiohjelmassa on epätarkkuutta asutuksen sijainnin ja etäisyyksien kuvauksessa. Esimerkiksi Padasjoen keskustaajaman länsiosien asutus alkaa noin 2,5 kilometrin etäisyydeltä alueesta. Arviointiohjelmassa etäisyyttä keskustaan todetaan kertyvän neljä kilometriä. Myös Vesijako tulee mainita.

Eräässä mielipiteessä pyydetään selvittämään tuulivoimaloiden läheisyydessä (5 km) etäisyydellä asuvien vakituisten asukkaiden ja loma-asukkaiden määrät.

Todetaan, että vaikutusalueella on runsaasti asutukselle kaavoitettuja alueita ja jo olemassa olevaa asutusta ja loma-asutusta, mitä ei tule väheksyä.

Maisema

Useissa mielipiteissä korostetaan, että sisämaan järvimaisemat ovat ainutlaatuisia maailmassa. Ottaen huomioon voimaloiden sijoittuminen ja

2.9.2022

kokonaiskorkeus, tulisivat tuulivoimalat hallitsemaan maisemaa Padasjoella.

Joissakin mielipiteissä tuodaan esille, että etäisyydet arvokkaisiin maisemajä kulttuuriympäristökohteisiin ovat virheellisiä.

Eräässä mielipiteessä todetaan, että Kelventeen hiekkasaari tulisi mainita aineistossa ja että havainnekuva laadittaisiin esimerkiksi Nyystölänlahdelta. Tarkasteluun tulisi ottaa myös se, että UNESCON Salpausselkä Global Geopark kattaa sekä Tornimäen että Taruksen alueet.

Hanketta koskien on jo esitetty havainnekuvia joissakin yhteyksissä. Niiden osalta esitetään kritiikkiä valituista kuvauspaikoista tai kuvakulmien tarkoituksenmukaisuudesta, koska kaikki voimalat eivät näy kuvissa.

Linnusto

Useissa mielipiteissä tuodaan esille, että arviointiohjelmassa on virheellisesti todettu, ettei hankealue sijoitu lintujen valtakunnallisten päämuuttoreittien alueelle. Mielipiteissä viitataan tältä osin Birdlifen laatimaan Lintujen päämuuttoreitit Suomessa -julkaisuun (2014) ja Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry:n arvioon (2012) Päijät-Hämeen potentiaalisten tuulivoimala-alueiden linnustovaikutuksista. Syysmuuttoreitti kulkee Päijännettä seuraten Virmailan saaren pohjoispään seudulle, jossa muuttoreitit erkaantuvat seuraten Virmailan itäreunaa etelään ja kaakkoon ja saaren länsireunaa seuraten lounaaseen Hankoniemen suuntaan joko yli Tarusjärven seudun tai yli Vesijärven pohjoispään.

Useissa mielipiteissä esitetään, että hanketta ei voida rakentaa vaarantamatta Etelä-Päijänteiden arvokasta pesimälinnustoa ja erityisesti alueen ylikulkevaa kahlaaja- ja vesilintujen syysmuuttoa.

Arviointiohjelmassa todetaan, että 200 metrin etäisyydellä hankealueesta on kalasääsken vanha pesä. Yksittäisissä mielipiteissä tuodaan esille, että hankealueen ympäristössä on useita asuttuja kalasääsken pesiä, joissa on ollut poikasia myös tänä vuonna. Alueella pesii lisäksi viirupöllöjä, varpuspöllöjä, erilaisia haukkoja, kuten hiiri- ja mehiläishaukkoja, kehrääjiä, pyitä, metsoja ja teeriä. Kuikkia, kaakkureita ja isokoskeloita pesii Iso-Särsjärvellä ja lähilammilla.

Eteläpuolella alle kolmen kilometrin etäisyydellä esiintyy ja pesii ruskosuohaukkoja. Päijänteellä esiintyy merikotkia.

Luonto

Todetaan, että lepakot lentävät hankealueen lampien pinnoilla öisin ruokailemassa.

Alueen itäosassa on geomorfologisia luokiteltuja kohteita.

Noin kilometrin päähän suunnitelluista tuulivoimaloista sijoittuva Frans Joosefin lampi on myös Päijänne-Ilves retkeilyreitien kohde.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Useissa mielipiteissä esitetään kritiikkinä, että arviointiohjelmassa tai YVA:ssa ei tuoda tarpeeksi esiin niitä vaikutuksia, mitä voimalat aiheuttavat ihmisille. Kantaa otetaan suunniteltuun etäisyyteen asutukseen ja loma-asutukseen nähden ja todetaan sen olevan liian vähäinen. Ristiriitana tuodaan esille, että Myllyjärven rannalle on osoitettu uutta lomarakentamista ja alueella on myös leirintäalue.

Merkittävimpinä vaikutuksina koetaan melu- ja välkevaikutukset, sekä maisemavaikutukset. Myös infraäänien osalta esitetään huolta pitkäaikaisvaikutuksista.

Pinta- ja pohjavedet

Pohjaveden osalta esitetään huolena, miten on mahdollista perustaa tuulivoimaloita luokitellulle pohjavesialueelle, kun muualla vaaditaan jättämään kolmen metrin suojakerros pohjaveden päälle.

Huolenaiheena pohjavesille tuodaan esille ulkomailta kuultu tapa jauhaa tuulivoimalan siivet maahan perustusten kanssa käytön päätteeksi.

YVA-ohjelmassa ei ole esitetty, miten voimaloiden rakentamisen yhteydessä ja käytön aikana huolehditaan alueen vesitasapainosta ja mahdollisista muutoksista mm. Taruksen valuma-alueisiin sekä pohjavesiin. Alueella on vesilain 15-17 §:n mukaisia pieniä lampia, lähteitä ja luonnontilaisia puroja.

Viestintäyhteydet

Huolenaiheena tuodaan esille tuulivoimaloiden vaikutukset matkapuhelinten kuuluvuuteen ja radio- ja TV-signaaleihin hankealueen läheisyydessä. Arviointiohjelma todetaan tältä osin puutteelliseksi.

Elinkeinot

Eräissä mielipiteissä kyseenalaistetaan todennäköisyys ja merkitys sille, että tuulivoimapuisto lisää työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja. Todetaan, että vaikutusalueelta ei löydy tämäntyyppistä osaamista ja että tämän kokoluokan urakat ovat niin mittavia, ettei paikallisilla toimijoilla ole merkittävässä määrin resursseja osallistua rakennushankkeeseen. Tälläkään hetkellä paikalliset rakennusalan toimijat eivät pysty vastaamaan täysin sesonkiaikaiseen kysyntään. Hankkeen valmistuttua ainoa työllistävä vaikutus tulisi olemaan tiestön huolto, jonka kohdalla ei puhuta työmäärästä. Ainoa verotulo laitosalueesta olisi kiinteistövero, joka olisi joitakin promilleja kunnan tulovirrasta ja todetaan merkitykseltään vähäiseksi.

Kritiikkinä tuodaan myös esille, että hankkeen esittelyssä on annettu ymmärtää sen paikallisia työllistävä vaikutus, silti ei ole määritelty missään mitkä ovat ne konkreettiset tehtävät, joita paikallisille yrittäjille tai henkilöille tarjotaan?

Erässä mielipiteessä todetaan, että vaikutuksia kotieläintalouteen ei ole huomioitu lainkaan.

Riskit

Eräissä mielipiteissä tuodaan esille, että tuulivoimalaonnettomuudet eivät ole harvinaisia.

Arviointiohjelmasta ei käy selkeästi ilmi, kuka ja millä rahoilla varmistetaan, että käytön mahdollisesti päätyttyä alue ennallistetaan asianmukaisesti.

Kiinteistöjen arvo

Useissa mielipiteissä otetaan kantaa tuulivoimaloiden mahdolliseen vaikutukseen kiinteistöjen arvoon.

4 YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä luetellut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelma on selkeä ja siitä saa riittävän kuvan hankkeesta ja tulevasta ympäristövaikutusten arvioinnista. Keskeiset arvioitavat vaikutukset on ohjelmassa tunnistettu ja kuvattu ohjelmavaiheen edellyttämällä tarkkuudella.

Edellä mainitusta huolimatta yhteysviranomaisen huomauttaa, että erityisesti arviointimenetelmiä koskevaa osaa arviointiohjelmasta leimaa yleispiirteisyys ja yleispätevyys. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan koko arviointiohjelma ja suunnitelma arvioinnin toteuttamiseksi tulee sitoa nyt tarkastelussa olevaan hankkeen ja vaikutusalueen ominaispiirteisiin. Arviointiselostusta laadittaessa tämä näkökulma tulee ottaa arviointiohjelmavaihetta tarkemmin huomioon. Mahdollisten haitallisten vaikutusten lieventämiskeinojen tulee olla konkreettisia ja alueen olosuhteissa toteutettavissa olevia.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee ottaa huomioon seuraavat yksityiskohtaiset kannanotot arviointiohjelman sisältöön sekä tehtäväksi esitettyihin arviointeihin:

Hankkeen kuvaus

Hankkeen sijainti, tarkoitus ja tekninen kuvaus on esitetty arviointiohjelmavaiheeseen riittäväällä tavalla. Hankekuvausta tulee tarkentaa arvioinnin aikana saatujen lisätietojen perusteella.

Selostuksessa tulee arvioida tuulivoimaloiden kenttäalueiden, huoltoteiden ja sähkönsiirron rakentamiseen tarvittavat maa-alueet, maa-ainesmäärät ja niiden saatavuus sekä rakentamisessa mahdollisesti syntyvien ylijäämämaiden määrät ja käyttö. Selostuksessa tulee esittää myös arviot toiminnan aikana ja toiminnan päättyessä syntyvistä jätteistä, niiden määristä, kierrätysmahdollisuuksista ja käsittelymenetelmistä lainsäädännölliset vaatimukset huomioon ottaen. Käytöstä poistoon liittyvässä kuvauksessa tulee esittää tiedot tehtävistä maisemoinneista sekä voimaloiden ja muiden rakenteiden poistamisesta vastaavista tahoista.

Hankevaihtoehdot

YVA-menettelyn keskeisimpiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista, niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista.

Arviointiohjelmassa esitetään yksi hankkeen toteuttamisvaihtoehto (VE1), sekä niin sanottu nollavaihtoehto, eli hankkeen toteuttamatta jättäminen (VE0). Sähkönsiirron osalta tarkastellaan hankkeen liittymistä hankealueen kautta kulkevaan nykyiseen 110 kV voimajohtoon. Vaihtoehtotarkastelu muodostaa riittävän lähtökohdan vaikutusten arvioinnille ottaen huomioon hankkeen laajuus, sekä arviointiohjelmassa esitetyt hankevaihtoehdon muodostamiseen liittyvät reunaehdot.

Arviointiohjelman mukainen tuulivoimaloiden sijoitussuunnitelma toimii YVA-menettelyn aikana laadittavan teknistaloudellisen jatkosuunnittelun, sekä selvitys- ja arviointityön pohjana ja lähtökohtana. Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden sijoittelulla on merkitystä muodostuvien ympäristövaikutusten laajuuteen ja merkittävyyteen ainakin paikallisella tasolla. Arviointiselostusvaiheessa täsmennettävän hankevaihtoehdon muodostamisessa tulee pyrkiä siihen, että sen avulla on mahdollista arvioida ja todentaa tuulivoimaloiden yksikkömäärän ja sijaintipaikkojen vaikutusta muodostuviin ympäristövaikutuksiin. Arviointiselostusvaiheessa tulee kuvata tarkastellun hankevaihtoehdon ja tuulivoimaloiden sijoitussuunnitelman muutokset arviointityön edetessä ja näin todentaa arvioitavan hankevaihtoehdon muodostuminen.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdossa on esitetty tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus, sekä voimaloiden yksikköteho muodossa noin 6-10 MW. Voimaloiden teho on yksi kriteeri, joka määrittää YVA-menettelyn tarpeen

mm. hankkeiden muutoksissa, joten hankkeen enimmäiskokoon määrittämiseksi arviointiselostuksessa tulee esittää voimaloiden enimmäisteho.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointityö on laadittava ns. maksimiperiaatteen mukaisesti, eli vaikutukset tulee arvioida hankkeen suurimmilla mahdollisilla lähtökohdilla ja dimensioilla.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Tarvittavat suunnitelmat ja luvat on esitetty selkeästi arviointiohjelmassa. Esitetyt tiedot tulee täydentää tarvittaessa arvioinnin edetessä mm. erikoiskuljetuksiin ja mahdollisiin tasoristeyksiin tarvittavien lupien osalta.

Ympäristöluvan tarpeen osalta yhteysviranomaisen muistuttaa, että lähtökohtaisesti voimat tulee suunnitella siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu ympäristöluvan tarpeen ylittävää naapurussuhdelaisa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Ympäristön nykytilan kuvaus, arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen todennäköisen vaikutusalueen nykytilaa sellaisella tarkkuudella, että vaikutusten tunnistaminen ja arvioinnin kohdentaminen on mahdollista. Arviointityön edetessä nykytilan kuvausta tulee täydentää lausunnossa seuraavaksi esitetyn ja arviointityön aikana saatujen tietojen mukaisesti. Erityisten vaikutuskohteiden tunnistamiseksi yhteysviranomaisen kehottaa hankkeesta vastaavaa tutustumaan arviointiohjelmasta annettuihin viranomaislausuntoihin ja mielipiteisiin.

Vaikutusalueen rajaus

Hankkeen todennäköinen vaikutusalue on kuvattu arviointiohjelmassa etäisyysvyöhykkeittäin karttapohjalla ja sanallisesti joidenkin vaikutustyyppien osalta. Pääosa vaikutuksista kohdistuu hankealueelle tai sen välittömään lähiympäristöön. Osa vaikutuksista voi ulottua kuvattuja vyöhykkeitä laajemmalle alueelle. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös mahdolliset hankealueen ulkopuolelle sijoittuvat rakenteet ja arvioida niistä muodostuvat suorat ja epäsuorat vaikutukset.

Arviointiohjelman mukaan maisemaan ja kulttuuriympäristöihin kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan arviointiohjelmassa lähialueella 0-14 kilometriä keskittyen. Kaukoalueella 14-30 kilometrin etäisyydellä vaikutuksia tullaan tarkastelemaan yleispiirteisesti. Arviointiohjelman perusteella jää epäselväksi, millaista tarkastelua tällä yleispiirteisellä tarkoitetaan ja onko se riittävää arvoalueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Yhteysviranomaisen näkee, että hankkeen vaikutusalueella

on merkittävää herkkyyttä muun muassa luonnonmaiseman, asutuksen, virkistyksen, sekä lukuisten luokiteltujen maisema- ja kulttuuriympäristökohteiden osalta, joihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida kattavasti myös aina 20-25 kilometrin etäisyydelle asti lähimmistä tuulivoimaloista.

Vaikutusalueen tarkastelua on tarpeen täsmentää arviointityön edetessä. Todennäköinen vaikutusalue tulee selostusvaiheessa määritellä niin laajaksi, ettei tarkasteltavan alueen ulkopuolella voida olettaa ilmenevän merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Vaikutusten arvioinnin periaatteet

Vaikutusten arvioinnin periaatteet ja arviointityön kulku on kuvattu arviointiohjelmassa selkeästi ja johdonmukaisesti. Yhteysviranomainen pitää IMPERIA-hankkeen arviointityökaluja hyvänä lähtökohtana vaikutusten merkittävyyden arvioimiseen. Yhteysviranomainen muistuttaa, että arviointityön kulku, sekä vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden määrittely tulee esittää ja perustella arviointiselostuksessa mahdollisimman läpinäkyvästi ja niin että lukijan on sitä mahdollista seurata. Mikäli jonkin vaikutustyyppin osalta on tarpeen esittää lieventämistoimia, tulee merkittävyys arvioida ilman toimia ja niiden kanssa. Esitettyjen lieventämistoimien tulee olla konkreettisia, niin että niihin on mahdollista sitoutua haitallisten vaikutusten lieventämiseksi hankkeen jatkosuunnittelussa, lupamenettelyjen ja toteuttamisvaiheen aikana.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, kaavoitukseen ja aineelliseen omaisuuteen

Hankkeen vaikutusalueen maankäytön nykytilan kuvausta tulee täydentää ja tarkentaa. Arviointiselostuksessa on tarpeen tuoda esille etäisyydet lähimpiin kouluihin, päiväkoteihin, vanhusten hoitopaikkoihin ja muihin vastaaviin häiriintyviin kohteisiin asuinrakennusten, lomarakennusten, leirintäalueiden ja uimarantojen lisäksi. Myös lähimpien kyläalueiden sijoittumista tulee täsmentää. Ohjelmassa esitettyjen tietojen ajantasaisuus hankealueen lähivaikutusalueella sijaitsevien rakennusten osalta on myös hyvä tarkistaa arviointiselostukseen.

Maankäyttöön kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan ohjelman mukaan erityisesti seudullisen ja harvinaisuuden näkökulmasta. Hankkeen vaikutus on kuitenkin voimakkaimmin paikallinen, joten edellä mainittu painotus ei ole perusteltu tässä yhteydessä. Maankäytön näkökulmasta tulee huomioida myös alueiden eheys ja saavutettavuus. Loma-asumiseen kohdistuvat vaikutukset ovat moninaisia ja niiden arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Hankkeen aiheuttamat vaikutukset tulevalle maankäytölle tulee ottaa huomioon, myös voimassa olevien kaavojen ja niiden mahdollistaman,

mutta vielä toteutumattoman maankäytön näkökulmasta. Hankealueella ja sen ympäristössä sijaitsevien ranta-asemakaavojen tilanne ja toteutuneet ja toteutumattomat rakennuspaikat tulee selvittää ja ottaa huomioon osana hankkeen vaikutusarviointeja (melu, välke, maisema, elinolot ja viihtyvyys). Osana arviointia tulee ottaa kantaa vaikuttaako tuulivoimahanke eri kaavatasoilla osoitettujen maankäyttöratkaisujen toteutumiseen ja onko hankkeen toteuttamiseksi tarpeen tehdä kaavamuutoksia.

Vaikutusalueen kaavoitustilanteen osalta on tarpeen ottaa huomioon Päijät-Hämeen liiton lausunto koskien koko maakunnan kattavan tuulivoimaselvityksen tilannetta.

Vaikka YVA-menettelyssä ei arvioida kiinteään omaisuuden arvoon kohdistuvia vaikutuksia, arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida, että mahdollisesta kiinteistöjen arvon laskusta voi aiheutua myös sosiaalisia vaikutuksia.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Vaikutukset maisemaan, merkittäviin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöön on tunnistettu hankkeen keskeisinä ympäristövaikutuksina ja yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Teemaa koskevan arvioinnin laatuun ja kohdentumiseen tulee panostaa ja kiinnittää huomiota.

Hankkeen maisemavaikutus kohdistuu alueille, jotka ovat luonteeltaan luonnonympäristöä (esimerkiksi Päijänteen kansallispuisto, Etelä-Päijänteen kulttuuri- ja harjusaarimaisemat, Salpausselkä Geopark) ja toisaalta alueille, joiden kulttuuriympäristölle leimallista on pitkän asutushistorian muokkaama maisema, rakennetun ympäristön pienimittakaavaisuus ja historiallinen jatkumo ihmisen toimintaympäristönä (keskiajalle palautuvat ryhmäkylät). Myös Padasjoen kirkonkylällä on oma erityinen kulttuuriympäristöprofiilinsa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kulttuuriympäristön ja maiseman erityiset piirteet, merkitykset ja arvot tulee hahmottaa laajempina kokonaisuutena arviointiohjelmassa esitetyn alueiden luetteloinnin sijaan. Lisäksi tulee määritellä vaikutusten kohdentuminen ja tarvittavat havainnointipaikat ja -paikat. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä olisi tullut esittää jo arviointiohjelmavaiheessa. Yhteysviranomaisen näkee tarpeellisena havainnekuvien laatimisen useista eri kohteista havainnollistaen sekä lähietä kaukomaisemaan muodostuvia vaikutuksia ottaen huomioon asutukselle avautuva maisema, arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristökohteet, järvimaisema luonnonmaiseman ja virkistys- ja virkistys- ja luontomatkailukohteet. Havainnekuvia tulee esittää myös yöaikaisista näkymistä.

Maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteiden ja arvojen lisäksi tulee määritellä kohteiden herkkyyden ja muutoskestävyys. Nykytilanteen

tarkastelun lisäksi tulee olla riittävästi tietoa kohteiden ja alueiden historiallisesta kehityksestä ja merkityksistä, joita kohteisiin liitetään.

Lisäksi tulee tunnistaa tuulivoimaloiden rakentamisesta kulttuurimaisemaan syntyvä ajallinen ja toiminnallinen ristiriita ja sen lieventämiseen käytettävissä olevat keinot. Ristiriita muodostuu modernin energiatuotannon maisemaelementteinä toimivien tuulivoimaloiden ja vuosisatojen ajan muovautuneen agraarimaiseman rinnakkaisuudesta maisematilassa.

Ohjelmassa tunnistettujen arvojen lisäksi tulee varmistaa, että myös paikalliset kulttuuriympäristön arvot tulevat mukaan tarkasteluun ja että tarkastelutapa ja -tarkkuus ovat samanlaisia kohteen statuksesta riippumatta.

Arviointia laadittaessa tulee ottaa huomioon myös Unescon Salpausselkä Geopark, Evon alue ja Päijänteen kansallispuisto. Kyseessä olevat alueet ovat paitsi luonnonympäristön myös käytön sekä kulttuuristen ja sosiaalisten ominaispiirteiden kannalta arvokkaita. Osana arviointia tulee esittää, millä tavoin kansallispuisto, Evon alue ja Salpausselkä Geopark muuttuvat virkistysalueina ja sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta tarkasteltuna.

Arviointia laadittaessa tulee ottaa huomioon alueellisen vastuumuseon lausunto, jossa todetaan, että kulttuurimaisemat ovat myös mielenmaisemia, joihin ihminen on kiintynyt ja kiinnittynyt. Siksi tärkeää on myös analysoida niitä sosiaalisia vaikutuksia, miten kuvattu muutos omassa ympäristössä koetaan, maisema-analyyysien ja asukaskyselyiden ja muun paikallisilta saatavan palautteen pohjalta.

Arviointiohjelmassa käytetään kulttuuriympäristöön liittyviä käsitteitä epäjohdonmukaisella tavalla. Jatkossa on syytä varmistaa, että käytössä ovat vakiintuneet kulttuuriympäristötermit ja että niitä käytetään johdonmukaisesti. Muinaisjäänökset ja arkeologinen kulttuuriperintö ovat osa kulttuuriympäristöä. Kulttuuriperintöön kohdistuvat vaikutukset koskevat myös aineetonta osaa kulttuuriympäristöstä ja tulee huomioida, että siihen kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan eri menetelmin kuin muutoin kulttuuriympäristöä. Arviointityössä tulee selkiinnyttää kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi.

Lähtöaineiston koostamisessa on tarpeen ottaa huomioon Hämeen liiton lausunto koskien Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt -raporttia (2019), sekä Hämeen ympäristökeskuksen rakennusinventointia (Hämeen ympäristökeskuksen moniste 44/2002).

Vaikutukset maa- ja kallioperään, sekä pinta- ja pohjavesiin

Maa- ja kallioperän, pohjavesien sekä luonnonvarojen hyödyntämisen osalta nykytila, lähtötiedot ja arviointimenetelmät on ohjelmassa esitetty pääosin riittävällä tarkkuudella.

2.9.2022

Hanke sijaitsee osittain Hepojärvi-nimisellä vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Pohjavesialueelta ei ole tiedossa nykyisiä tai tulevia vedenhankintahankkeita. Muodostuma on tyypiltään pohjavettä ympäristöönsä purkava harju, mutta pohjavesialueella voi olla myös alueita, joilla harjuun kertyy vesiä myös ympäröiviltä kallio- ja moreenialueilta. Yksi alustavista voimalan sijainneista on pohjavesialueella, sen ulkorajan läheisyydessä, mutta muutoin rakentaminen tapahtunee pääosin pohjavesialueen ulkopuolella.

Pohjavesivaikutusten arvioinnissa tarkastelu tulee kohdistaa erityisesti alueille, joilla voi esiintyä pohja- ja pintaveden merkittävää vuorovaikutusta. Pohjaveden purkautumispaikkojen lisäksi tulee arvioida mahdollisesti pohjavedeksi imeytyvän pintaveden vaikutuksia pohjavesialueen pohjaveteen, jos hanke voi vaikuttaa pohjavesialueen kautta laskevien pintavesien laatuun tai määrään.

Hankkeen pohjavesivaikutukset voivat olla merkittäviä myös pohjavesialueen ulkopuolella, jos rakennettavilla alueilla tai niiden läheisyydessä on erityisiä luontoarvoja, jotka ovat pohjaveden määrästä tai laadusta riippuvaisia. Tällaisten arvojen esiintyminen rakennettavien kohteiden läheisyydessä tulee selvittää. Jos hanke voi vaikuttaa vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisiin luontoarvoihin, tulee arvioida mahdollisen poikkeamisen tarve.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että luontoselvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki hankkeeseen liittyvät rakenteet ja niiden muodostamat suorat vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, sekä lajistoon. Tämän tulee kattaa myös hankealueen ulkopuoliset rakenteet, kuten mahdollinen sähkönsiirto ja tulotieyhteydet, mikäli nykyisiä yhteyksiä on tarvetta parantaa.

Vaikutusalueen luonnonympäristön pienipiirteisyys huomioon ottaen rakentamisella voi olla vaikutuksia rakennusalueita ympäröivien alueiden pienvesi- ja suokohteiden tai muiden arvokkaiden luontokohteiden vesi- tai ravinnetalouteen sekä pienilmastoon. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös alueen potentiaali lähteisyydelle. Maastaselvitysten tulosten perusteella hankealueen tärkeistä luontokohteista tulee pystyä muodostamaan kokonaiskuva. Niinpä luontokohteita on syytä tarkastella inventoinneissa ja vaikutusten arvioinnin yhteydessä laajempina, ekologisina kokonaisuuksia pistemäisten yksittäisten inventoitujen alueiden sijaan.

2.9.2022

Arviointiohjelmasta jätetyissä mielipiteissä on tuotu esiin tietoja mm. metsälain mukaisista ja muista toimenpidekiellossa olevista kohteista alueella. Nämä tulee ottaa huomioon arvioinnissa.

YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan useita lajisto- ja lajiselvityksiä. Selvitysten painopiste luontodirektiivin liitteen IV (a) lajiston ja muiden mahdollisesti tärkeiden lajien osalta on oikeasuuntainen. Saukon osalta on todettu hankealueen olevan potentiaalista elinympäristöä ja tulee arvioida hankkeen vaikutukset lajiin. Kirjoverkkoperhosen, josta on tehty yksittäinen havainto alueelta, osalta tulee selvittää, onko alueella potentiaalisia elinympäristöjä erityisesti rakentamiseen osoitetuilla alueilla ja tarvittaessa laatia selvitys lajin esiintymisestä.

Muun lajiston osalta on tarpeen ottaa huomioon Luonnonvarakeskuksen lausunto Riistakolmiot.fi -sivuston hyödyntämisestä.

Luonnon eläimistön lisäksi arvioinnissa tulee tarkastella hankkeen vaikutuksia tuotantoeläimiin, mikäli luotettavaa tutkimustietoa on saatavissa.

Hankealueen itäosaan sijoittuu yksityisiin luonnonsuojelualueisiin kuuluva Kielomäen luonnonsuojelualue (YSA205929). Kuusivaltaisella alueella kasvaa runsaasti runkomaisia lehmuksia. Selostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutukset kohteen suojeluperusteisiin.

Vaikutukset linnustoon

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että linnustoarvioinnin lähtöaineistona tulee käyttää myös havaintojärjestelmä Tiiraa Lajitietokeskuksen aineiston lisäksi. Aineisto käsittää mm. runsaasti kehrääjähavaintoja, sekä havaintoja metsäkanalinnuista ja päiväpetolinnuista. Yhteysviranomaisen kehottaa myös selvittämään alueellisella lintutieteellisellä yhdistyksellä tiedossa olevat muuttolinnustoa koskevat havainnot ja aineistot.

Arviointiohjelmassa esitetty arvioinnin lähtökohta, että hankealue sijoittuu sisämaa-alueella tunnettujen päämuuttoreittien ulkopuolelle, on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan liian vähättelevä. Hankealue voi sijoittua valtakunnalliselle lintujen, ainakin kurjen, päämuuttoreitille, myös maa- ja merikotkia liikkuu alueella muuttoaikoina. Arvioinnissa ja riskitarkastelussa tulee ottaa huomioon, että muuttoreittien sijainti voi vaihdella voimakkaastikin vuosien välillä esim. kurjella ja jopa arktisilla hanhilla (etenkin syksyisin). Arviointiohjelmassa ei kuvata millä tavoin muuttolinnustoon kohdistuvia törmäys- ja estevaikutuksia tullaan arvioimaan. Tuloksissa on esitettävä keskeisten lajien törmäysriskiarviot ja arvioitava este- ja häiriövaikutuksia sekä sitä, millä keinoilla haittavaikutuksia voidaan lieventää.

Osa linnustoa kuvaavasta nykytilatiedosta on suojelullisista syistä vain viranomaiskäyttöön tarkoitettua. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että aineistoa käsitellessä on tarpeen esittää myös esimerkiksi havaintovuosi.

Aineisto voi olla myös puutteellista lähtötietojen kapeudesta johtuen. Pesintöjen lisäksi myös havaittu reviiri olisi oleellista esittää.

Saaduissa palautteissa on esitetty kalasääsken osalta useita tietoja pesinnöistä ja havainnoista hankkeen vaikutusalueella. Nämä tiedot tulee ottaa mukaan nykytilatarkasteluun ja arviointityöhön. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan sääkseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa keskeistä on tarkastella mahdollisten hankealueen kautta lentävien lintujen törmäysriskiä ja estevaikutuksia. Tarvittavien avoimien lentosektoreiden tarkastelun tulee olla osa tätä arviointia ja haitallisten vaikutusten ehkäisemistoimia.

Osa linnustoselvityksiin osoitetuista maastotyöpäivistä vaikuttaa mitoitukseltaan vähäiseltä ja yhteysviranomaisen edellyttää, että laadittavissa luonto- ja linnustoselvityksissä todetaan selkeästi mahdolliset epävarmuudet ja arvioidaan käytettyjen maastopäivien ja lähtöaineiston riittävyyden vaikutus arviointitulokseen. Mikäli joitakin selvityksiä on tarpeen täsmentää, tulee se todeta.

Meluvaikutukset

Arviointiohjelmasta ei ilmene onko toteuttamisvaihtoehdon mukaisilla voimaloilla mahdollista toteuttaa ympäristöministeriön ohjeiden mukaiset melumallinnukset. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että melumallinnukset ja niiden raportointi tulee lähtökohtaisesti toteuttaa ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti voimalatyypeillä, jotka vastaavat teholtaan ja muilta ominaisuuksiltaan vaihtoehdossa esitettyjä tuulivoimaloiden enimmäiskokoja.

Mikäli melumallinnuksia ei voida laatia toteuttamisvaihtoehdossa esitetyllä maksimivoimalatyypeillä, tulee mallinnoissa noudattaa varovaisuusperiaatetta. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi mallinnoissa ja voimalatyypissä olevat eroavuudet sekä arviot eroavuuksien vaikutuksista lähtömelutasoon ja melun leviämiseen.

Mahdolliset mallinnuksen epävarmuustekijät tulee esittää myös matalataajuisen melun leviämisen osalta. Arvioitaessa sisätiloihin kantautuvaa melua tulee huomioida Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015). Matalataajuisen melun laskennassa tulee tarkastella melutasoja vähintään useamman lähimpänä sijaitsevan rakennuksen osalta. Tarkastelussa tulee ottaa huomioon terveydensuojeluviranomainen lausunto kohdekohtaisesta tarkastelusta loma-asuntojen ääneneristävyydestä ja vielä rakentamattomista rakennuspaikoista.

Mikäli tehtyjen mallinnusten ja arviointien perusteella melun ohjeavot ylittyvät, selostuksessa tulee esittää melualueelle jäävien asuin- ja

lomarakennusten sekä mahdollisten kaavoitettujen tonttien määrä sekä esitys siitä, miten voimaloiden sijoitusta tai määrää muutetaan haitan ehkäisemiseksi.

Useissa arviointiohjelmasta annetuissa palautteissa tuotiin esille huoli meluvaikutuksista ja niiden häiritsevyydestä alueella. YVA-selostuksessa tulee arvioida muodostuvan melun laatua ja häiritsevyyttä ottaen huomioon YVA-ohjelmasta annetut palautteet, sekä ympäröivän alueen äänimaisema ja käyttötarkoitus. Arvioinnissa tulee myös hyödyntää vastaavista, jo toteutuneista kohteista saatavaa tietoa. Äänimaisemaan kohdistuvia muutoksia ja niiden merkittävyyttä arvioitaessa on tarpeellista selvittää alueen nykytilanne riittävällä tarkkuudella.

Tuulivoimaloista syntyvän infraäänen vaikutuksia ihmisten terveyteen tulee tarkastella tehtyjen tutkimuksien perusteella.

Varjostusvaikutukset

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että myös varjostusmallinnukset tulee laatia maksimivaikutusperiaatteella. Tehtävät mallinnukset tulee laatia voimalatyypillä, jonka lavan pituus ja kokonaiskorkeus vastaa tarkasteltavien toteutusvaihtoehdon enimmäismittoja.

Suomessa ei ole määritetty ohjearvoja varjostuksen määrälle, joten vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää apuna muiden maiden suosituksia ja raja-arvoja. Mallinnukset tulee toteuttaa menetelmällä, jossa ei huomioida puuston suojaavaa vaikutusta.

Edellä mainitun varjostuskartan lisäksi varjostusvaikutusten ajoittumista ja kestoa tulee tarkastella tarkemmin hankkeen ympäristössä sijaitsevien lähimpien rakennusten kohdalla. Samalla tulee tarkastella tuulivoimaloiden näkyvyyttä ja mahdollisia näkemäesteitä, sekä varjostusvaikutuksesta muodostuvaa häiritsevyyttä osana sosiaalisten vaikutusten arviointia.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, sekä elinkeinoihin ja virkistykseen

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten yhtenä päälähtötietona ja arviointimenetelmänä esitetään asukaskyselyä, joka toimitetaan 500 asuin- ja lomarakennukseen hankealueen ympäristössä. Yhteysviranomaisen pitää kyselyn laatimista tärkeänä osana arvioinnin tueksi ja asukasosallistumisen lisäämiseksi. Osaksi tätä tarkastelua on tarpeen sisällyttää myös arviointiohjelmasta annetut mielipiteet ja lausunnot, sekä yleisötilaisuudessa käyty keskustelut. Kyselyn levikissä tulee ottaa huomioon terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa esiintuotu leirikeskus Iso-Tarusjärven rannalla.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että laadittavassa arvioinnissa yhdistyvät kokemuseräisen, subjektiivisen tiedon analyysi sekä asiantuntija-arvio. Arvioinnissa tulee hyödyntää kattavasti YVA-menettelyn

aikana laadittavia selvityksiä ja mallinnuksia edellä mainitut tarkennukset huomioon ottaen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan erityisenä tarkastelukohteena tulee olla asutukseen, terveyteen, maisemaan ja virkistykseen kohdistuvat vaikutukset.

Virkistykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa näkökulmana tulee olla paitsi hankealueella tapahtuvaan virkistykseen ja sen mahdollisuuksiin kohdistuvat vaikutukset myös erityisesti hankkeen ulkopuolella laajalle maisemalliselle vaikutusalueelle kohdistuvat vaikutukset. Padasjoella virkistyskäyttö, matkailu, luontopalvelut ja merkittävät maisemat ovat kaikki vuorovaikutuksessa toisiinsa ja tämä näkökulma tulee arvioinnissa ja hankkeen havainnollistamisessa ottaa huomioon. Arviointiohjelmassa saaduissa palautteissa tuotiin vahvasti esille huoli tuulivoimahankkeen vaikutuksista paikallisille matkailuun ja luontopalveluihin nojaaville elinkeinoille, mikä tulee ottaa mukaan tarkasteluun.

Vaikutukset liikenteeseen ja ilmailuturvallisuuteen

Arviointiselostuksessa tulee esittää Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne - vastuualueen lausunnossa esitetyn mukaisesti, millaiset liikenteelliset vaikutukset hankkeella on lähialueiden tieverkkoon sekä asutusalueisiin. Lisäksi tulee kuvata ne toimet, joilla liikenteestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan. Arvioinnissa tulee huomioida erityisesti liikenteen suuntautuminen ja liikennemäärien muutokset nykytilanteeseen, valtatie 24 ja kantatie 54 alueella. Erityisesti erikoiskuljetusten reitit maantieverkolla tulee olla selvitettyinä ja huomioituna, sekä käytettävien liittymien toimivuus tulee olla turvallinen myös raskaan liikenteen lisääntyessä. Lisäksi tulee arvioida, kuinka nykyisen tieverkon kunto, kantavuus ja kunnossapito vastaavat lisääntyvän raskaan liikenteen tarpeita.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että Tuulivoimaloiden rakennusaikaiset kuljetukset koettelevat sekä maanteiden että muun tieverkon rakenteiden kantavuutta. Tämä tulee ottaa huomioon kuljetusyhteyksiä suunniteltaessa.

Tuulivoimaloiden ja maakaapeleiden sijoittelussa sekä tarvittavassa tiestön parantamisessa on tarpeen ottaa huomioon myös Väyläviraston lausunnossa todetut ohjeet ja määräykset.

Hankkeen lentoesteluvan tarpeen osalta on huomioitava Finavian lausunto.

Vaikutukset tutkien toimintaan ja viestintäyhteyksiin

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot on tarpeen ottaa huomioon viestintäyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Myös annetuissa mielipiteissä on esitetty huoli hankkeen vaikutuksista viestintäverkkoihin.

Riskit

Arviointiohjelmassa esitetyn suunnitellun riskitarkastelun lisäksi tulee ottaa huomioon Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen lausunto mm. jäävaaraselvityksestä.

Vaikutukset ilman laatuun ja ilmastoon

Hankkeen ilmastovaikutukset tulee arvioida koko hankkeen elinkaaren ajalta. Rakentamisen aikaisten päästöjen lisäksi tulee arvioida hankkeen edellyttämien rakenteiden valmistuksesta sekä puiston purkamisesta aiheutuvat päästöt, sekä erityisesti rakentamisen aikaisen liikenteen aiheuttamat päästöt. Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden vaikutukset hiilinielujen määrään tulee myös arvioida osana kokonaisilmastovaikutusta.

Toiminnan aikaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää nykyisen sähköntuotannon päästökertoimen sijaan tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle ennustettavaa päästökerrointa.

Yhteysviranomaisen näkee, että osana ilmastovaikutusten merkittävyyden arviointia, on mielekäästä verrata tuotettavaa uusiutuvaa energiaa tai säästettyjä ilmanpäästöjä myös kunnan ja maakunnan päästöjen nykytilaan ja tavoiteltuun kehitykseen. Luvussa 3.1.3 on kuvattu kattavasti hankkeen tavoitteet ja alueellinen merkitys, joihin hankkeen merkittävyyttä on tarpeen peilata.

Yleistä arviointiohjetta

Arvokkaiden kohteiden karttaesityksiin sekä numerointiin selostuksessa ja liiteaineistossa tulee kiinnittää huomiota, käytettyjen karttojen tulee olla riittävän suurimittakaavaisia kohteiden yksityiskohtien ja sijainnin erottamiseksi.

YVA-menettely osallistuminen

Esitys osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämisestä vastaa YVA-lain periaatteita. YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että osa hankkeen vaikutuksista ulottuu Kanta-Hämeen maakunnan alueelle ja suosittelee ottamaan tämän huomioon hankkeen seurantaryhmään kutsuttavissa tahoissa.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää arviointiohjelman laatijoiden pätevyys.

Arviointiohjelman laatimiseen YVA-konsultin taholta osallistuvat henkilöt on koulutus- ja ammattitaidaltaan esitetty. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimiseen. Tietoja tulee päivittää tarvittavilta osin, kun arviointiin osallistuu muita henkilöitä.

Jatkossa tulee ottaa huomioon, että arviointityössä on riittävä asiantuntemus myös metsätalouteen kohdistuvien vaikutusten arvioimisessa. Tulee myös päivittää, kuka selvittää ja arvioi vaikutukset muinaisjäännöksiin ja arkeologiseen kulttuuriperintöön.

5 ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA

ELY-keskus toimittaa lausunnon ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja osoitetietonsa jättäneille mielipiteen esittäjälle.

6 SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Tämän asian käsittelystä peritään valtion maksuperustelain (150/1992) ja valtioneuvoston asetuksen (1259/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2022 perusteella **8000 euroa**. Maksu määräytyy asetuksen liitteen maksutaulukon mukaisesti: ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tarkoittama lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa 11-17 henkilötyöpäivää. Tähän maksupäätökseen haetaan oikaisua Hämeen ELY-keskukselta. Ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä on liitteenä.

7 SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1259/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2022 2 §.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämän asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Kirsi Lehtinen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Annu Tulonen. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet lisäksi alueidenkäytön asiantuntija Hannele Kuitunen, johtava asiantuntija Eira Rosberg, pohjavesiasiantuntija Tuomo Korhonen, ylitarkastaja Mimmi Kaskenpää, ympäristösuunnittelija Hannu Sillanpää ja ylitarkastaja Larri Liikonen.

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antajat Osoitetietonsa jättäneet mielipiteen esittäjät

MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös

sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Kirkkokatu 12, Lahti. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.hame@ely-keskus.fi.

Maksupäätökseen sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (1259/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2022

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Tämä asiakirja HAMELY/1002/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/1002/2022 har godkänts elektroniskt

Tulonen Annu 02.09.2022 14:28

Lehtinen Kirsi 02.09.2022 11:51